

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

3. Cur bella non sint facilè suscipienda?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

*Quò, quò, scelesti ruitis? aut cur dexteris
Astantur enses conditi?*

Horat. in lib,
Epod. Ode. 7.

*Parumne campis atque Neptuno super
Fusum est Latini sanguinis?*

*Neque hic lupis mos, neque fuit leonibus
Vinquam nisi in dispar feris.*

Furor ne cacus, an rapit vis acrior?

An culpa? Responsum date.

Tacent: & ora pallor albus inficit,

Mentesq; perculse stupent.

Sæpe homines in campum non procederent, si meminisse vellent, incertos esse exitus belli, Martemque communem, nullumq; bellum esse iustum, nisi aut pro rebus repetitis geratur, aut certè ob alias iniurias decretum denuntiatum sit & indictum. Suscipienda quidem bella sunt ut sine iniuria in pace viuatur; attamen in evertendis urbibus diripiendisq;, valde illud considerandum est, ne quid temerè, ne quid crudeliter fiat. In omnibus negotijs, priusquam aggrediare, adhibenda est preparatio diligens. Parua enim sunt foris arma, nisi sit consilium domi. Bellum autem ita suscipitur, ut nihil aliud nisi pax quaesita videatur. Item temerè in acie versari & manus cum hoste configere, immane quiddam & belluarum simile est: sed cum tempus necessitasq; postulat, decertandum manu est, & mors seruituti, turpitudiniqu; anteponenda: nam occidi pulchrum est, si ignominiosè seruus. Hæc Ethnicus Cicero; cui Oratorum principi, princeps Poëtarum allonans canit:

Nulla salus bello, pacem te poscimus omnes.

Virgil. lib. II.
Æneid.

Et subscribit Augustinus Viues, cuius ad Henricum octauum Angliæ regem hæc sunt verba: *Bellum non est facile suscipiendū, nec certa pax speratā victoriā permutanda. De nulla re magis, aut crebrius deliberandum est, quam de bello, in quo non licet bis peccare: & ad quod princeps descendere vix debet, etiam inenitabili necessitate pressus, omnibus primò remedijs tentatis, & frustra consumptis. Nullum est tam felix bellum, quo non potior sit iniqua pax, siue curas, siue sumptus, siue discrimina consideres, & contempleris. Itaque de iure suo citius decedat princeps, quam de summa periclitetur, & tantam fortuna plagam leui lateris inflexione declinet. Varij sunt belli casus, & exiguo momento*

III.
Augustin Viues in epist.
ad Henr. oct.
Angl. reg.

mento varias res voluit. Unde Mausortem veteres nominauerunt bellum, in cuius manu est, suscipere non deponere. Initia belli penes principes sunt, exitus penes fortunam, seu veriùs Deum, cuius voluntatem erga nos, non sine causa ignoramus: videlicet nescij, quam apud eum gratiosissimus. Itaque non secus, quam pecunia nostro arbitrio alea exposita, illico alieni fit iuris, incertum cui cessura sit: Ita princeps & tota ditio in sortem euentus conijcitur, moto bello. Quam multos paenituit belli vel prosperè cepti? Nec vlla Respublica instabilior est, quam que saepe mouet arma. Quoties in extremum discrimen Athenae uenerunt? à Persis exusta, à Lacedaemonijs oppressa, ac spoliata manibus: à Philippo fracta, ab altero Philippo afflicta: à Mitridate occisa: à Sylla propemodum deleta. Bellatrix illa Roma a Tatio capta est, à Porſena obſessa, à Gallis incensa, à Pyrrho territa, ab Annibale concussa, suis denique armis dilacerata. Dicit aliquis: Armis & bello crescent regna. Sed & eisdem quoque pereunt. Minus forsitan est in pace splendoris & gloria, falsa illius quidem, sed plus quietus; minus controuersia ac periculi, & proinde firmitatis plurimum. Non laboro, inquit Theopompus Rex sapientissimus, quam amplius filijs regnum tradam, sed quam mansurum, ac stabile. Nihil ab alijs repetis, sed non abs te alijs: in quo cum utroque est periculum, siue cum fortiore congregariis, siue cum debiliore, quippe nihil est tam infirmum, cui sua ad nocendum vires desint: desitnatq; facultate omni iuuandi, ac benefaciendi, multum adhuc ad laedendum superest, tanto videlicet promptius est, malefacere, seu robore sui, seu imbecillitate nostra. Sapienter S. Gregorius Nazianenus scripsit: Quamquam Salomonis illud laudem, qui ut alijs omnibus rebus, ita bello etiam ac paci tempus suum, veluti lata lege, discernit: hoc unum tamen adyiciam, quod licet vtriusque temporis habenda sit ratio, quandoquidem iuxta illius (Salomonis) legem atque auctoritatem praclare in eorum bellum suscipitur; quamdiu tamen licet, propensiores ad pacem esse debemus. Hoc enim sublimius est, & diuinius.

S. Gregorius
Naz. orat. 3.
de pace.

IV.
Senec. ep. 15.

Itaque non temerè, neque praecipitanter ruendum est ad arma; sed diu apparandum est bellum, ut vincas celerius: quia longa belli preparatio celerem facit victoriam. Malè vicit, quem poenitet victoria. Melius est enim ignoscere, quam post victoriam poenitere. Interim nihilominus in Rep. maximè censeruanda sunt iura belli. Nam cum duo sunt.